

KLAGANDE

Socialnämnden i Falköpings kommun
521 81 Falköping

MOTPART

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

God man: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 23 juni 2015 i mål nr 6273-14,
se bilaga A

SAKEN

Korttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa
funktionshindrade

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Socialnämnden i Falköpings kommuns beslut den 19 november 2014.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Falköpings kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut.

██████████ motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom.

VAD PARTERNA ANFÖR

Socialnämnden i Falköpings kommun

██████████ anhöriga har möjlighet till avlösning i omvårdnadsarbetet genom beviljad assistans. Genom beviljad assistans finns möjlighet för henne att under kortare eller längre perioder vistas utanför hemmet och därmed kan övriga familjen vara i hemmet utan assistenters närvaro. Familjens bostadsanpassning där ██████████ har egen del i huset medför också att anhöriga har möjlighet till viss avskildhet i hemmet. Vidare har familjen valt att bo tillsammans. ██████████ är vid tiden för ansökan 18 år gammal. Det förefaller inte rimligt att hon ska starta upp insatsen korttidsvistelse i vuxen ålder. Behov av korttidsvistelse föreligger inte och insatsen är inte nödvändig för att tillförsäkra henne goda levnadsvillkor.

██████████

Det är ingen avlastning för anhöriga att hon hälsar på kompisar och gör andra aktiviteter under dagtid. Socialnämnden verkar anse att det är rimligt att de regelbundet betalar hotellvistelse för henne så att föräldrarna får avlastning. För hur skulle annars frågan lösas att vistas längre perioder utanför hemmet? Avlastning innebär framförallt att kunna vistas i hemmet utan närvaro av främmande människor. I andra hand innebär det att komma ifrån omvårdnadsarbete, vilket det alltid blir även om hon har assistenter.

Kommunen har tidigare beviljat en bostadsanpassning med utrymme för träning samt en sovalkov. Den innefattar inte TV-hörna, som ingår i övriga familjens boyta, på andra sidan skjutdörren. TV-hörnan med soffa används frekvent då det är dit ■■■■■ går om hon känner att EP-anfall är på gång eller att hon bara vill vara i soffan en stund. Det är inte aktuellt för hennes familj att stänga ute en familjemedlem. Övriga familjen har bekostat en utbyggnad för att få TV/allrum där denna får viss enskildhet. Huset är inte ljudisolerat, vilket innebär att man hör allt som pågår på bottenvåning och vice versa. För hennes familj är det självklart att en familj väljer att bo tillsammans. Det är inte heller något märkligt med att en 18-årig gymnasieungdom bor kvar hemma. Hon är myndig och räknas som vuxen men det innebär inte att handikappet blivit mindre. Detta är inte ett nyöppnat ärende, hon hade tidigare korttidsvistelse genom kommunen. Hon valde att avsluta det för ca tre år sen på grund av att det inte fungerade på nätterna. Det fanns endast jourverksamhet och hennes behov kräver vaken personal på natten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om ■■■■■ har rätt till korttidsvistelse var femte helg från fredag till söndag.

■■■■■ är av Försäkringskassan beviljad assistansersättning med i genomsnitt 176, 25 timmar per vecka. Hon är genom assistansersättningen beviljad personlig assistent dygnets alla timmar samt därutöver tio timmar dubbelsassistent per vecka vid fritidsaktiviteter och ytterligare åtta timmar dubbel assistans vid skollov. ■■■■■ har sedan år 2007 varit beviljad korttidsvistelse för en veckas läger under sommaren. ■■■■■ bor i en egen bostadsanpassad del av familjens hus. Hon har egen ingång och eget badrum.

■■■■■ behov av miljöombyte och rekreation samt behov av ökad självständighet i förhållande till föräldrarna måste anses tillgodosett genom

beviljade insatser. Genom att hon är beviljad assistansersättning dygnet runt är även föräldrarnas behov av avlastning i omvårdnadsarbetet tillgodosett.

Föräldrarnas behov av att ibland få vistas i hemmet utan närvaro av de personliga assistenterna kan enligt kammarrättens mening inte ensamt tillgodoses inom ramen för insatsen korttidsvistelse. [REDACTED] har därför inte rätt till korttidsvistelse var femte helg. Socialnämndens överklagande ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättrådet Bengt Green (ordförande), kammarrättsrådet Evalotta Grip (referent) och tf. kammarrättsassessorn Jan Käll har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Helen Landström

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2015-06-23
Meddelad i
JönköpingMål nr
6273-14**KLAGANDE**[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]God man: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**MOTPART**Socialnämnden i Falköpings kommun
521 81 Falköping**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Socialnämndens beslut 2014-11-19

SAKENKorttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service
till vissa funktionshindrade, LSS**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att [REDACTED] [REDACTED] är berättigad till insats enligt LSS i form av korttidsvistelse var femte helg från fredag till söndag.

Det ankommer på socialnämnden att vidta de åtgärder som föranleds av domen.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Genom beslut den 19 november 2014 avslag socialnämnden en ansökan av [REDACTED] [REDACTED] om insats enligt LSS i form av korttidsvistelse var femte helg

Dok.Id 165572

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping**Besöksadress**
Hamngatan 15**Telefon**
036-15 66 00**E-post:**
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se**Telefax**
036-15 66 55**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-16:00

från fredag till söndag. Som skäl för beslutet angavs att behovet ansågs tillgodosett genom assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken.

YRKANDE M.M.

■■■■ yrkar, genom sin mor tillika gode man ■■■■ att hon ska beviljas sökt korttidsvistelse. ■■■■ anför bl.a. följande. ■■■■ har en grav utvecklingsstörning, autism, svår epilepsi och saknar tal. Hennes dagliga liv består av träning i kommunikation och andra fysiska förmågor och oförmågor. Hon bor i en anpassad del av föräldrarnas hus. Det går att stänga dörren in till vardagsrummet och hon har även en egen dörr in till familjens badrum. Att utestänga ■■■■ från familjens övriga bostad är inte aktuellt. En favorit för ■■■■ är att sitta i soffan och det är dessutom dit hon går om hon känner att ett epilepsianfall är på väg. En ”normalstörd” 18-åring stänger in sig för att få vara ifred, men ■■■■ är kontaktsökande och vill vara nära; speciellt mamma och bonuspappa. Hon älskar att springa runt i huset. De gånger de stänger dörren är när de är störande för ■■■■ i samband med träning av olika slag. ■■■■ är en del av familjen och ska inte stängas in för att hon har assistenter.

Ansökan om korttidsvistelse avser i första hand anhörigas avlastning i hemmet där personal finns dygnet runt. Att aldrig vara ensam i sitt hem är påfrestande. Hon och maken ligger vakna vissa nätter för att de hör gråten och skriken från ■■■■ Det avser också avlastning i omvårdnadsarbetet för om ■■■■ är hemma är familjen aldrig fria från det. Det avser också ett sätt för ■■■■ att träna inför en flytt till eget boende.

Socialnämnden anser att förvaltningsrätten ska avslå överklagandet och anför bl.a. Ansökan om korttidsvistelse är grundad i att anhöriga vill få avlastning och möjlighet att vara i fred från assistenter i egna hemmet nå-

gon gång ibland samt att [REDACTED] [REDACTED] också ska få miljöombyte och rekreation.

[REDACTED] [REDACTED] har assistansersättning med i genomsnitt 176,25 timmar per vecka. Hon har också beviljats extern lägervistelse vid Ågrenska varje sommar sedan 2007. Bedömningen är att familjens behov av avlastning är tillgodosett genom assistansersättningen och den bostadsanpassning [REDACTED] [REDACTED] har beviljats. [REDACTED] [REDACTED] behov av miljöombyte och rekreation tillgodoses genom de olika fritidsaktiviteter hon gör tillsammans med assistenterna samt att hon årligen åker på lägervistelse vid Ågrenska. Mot denna bakgrund har socialnämnden gjort bedömningen att [REDACTED] [REDACTED] är tillförsäkrad goda levnadsvillkor utan att hon beviljas korttidsvistelse.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler m.m.

Enligt 5 § LSS ska verksamheten enligt lagen främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som omfattas av personkretsen i 1 § samma lag. Målet ska enligt bestämmelsen vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

I 7 § LSS anges bl.a. att personer som anges i 1 § samma lag har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Genom insatserna ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv. En sådan insats är bl.a. korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS.

I förarbetena (prop. 1992/93:159 s. 178) anges att syftet med insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet är att den funktionshindrade personen ska erbjudas miljöombyte och rekreation och att anhöriga därigenom kan beredas avlösning i omvårdnadsarbetet. Insatsen kan också ses som ett led i att bryta ett ensidigt beroende mellan barn och föräldrar.

I rättsfallet RÅ 2006 ref. 66 I uttalar Högsta förvaltningsdomstolen att korttidsvistelse utanför det egna hemmet bör kunna komma i fråga för att tillgodose såväl behov av avlösning som behov av enbart miljöombyte eller rekreation. Domstolen anger vidare också följande. Avgörande för om rätt till denna insats föreligger i ett visst fall är om den enskilde har behov av just en sådan insats och detta behov inte tillgodoses på annat sätt. I fråga om vuxna måste det beaktas - förutom den enskildes egna förutsättningar och därmed behov - även sådana andra insatser enligt LSS vilka ska tillgodose delvis samma behov, främst om den enskilde har personlig assistans som möjliggör för denne att ta del i aktiviteter av olika slag.

I rättsfallet HFD 2013 ref. 70 var fråga om en 18-årig kvinna med funktionsnedsättning i form av bl.a. CP-skada, epilepsi och synnedsättning, bosatt hos sina föräldrar och med assistansersättning, hade rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet. HFD uttalade att hennes behov av miljöombyte och rekreation till stor del var tillgodosedda genom assistansersättningen som även kunde användas för att ge de anhöriga avlösning. Enligt HFD kunde en rätt till insatsen föreligga, trots detta, om behov av en sådan ytterligare insats bedömdes föreligga vid en individuell prövning.

Utredningen

■■■■ är född med en hjärnskada och har en grav utvecklingsstörning. Hon har även autism och en svår epilepsi. Hon har inget talat språk, men kan säga några enstaka ord som ”hej” och ”mamma”. Hon visar och

uttrycker vad hon vill genom joller och höga ljud. Hon är rörlig och kan sitta och gå självständigt. Hon är glad och aktiv och gillar att bada och träffa vänner. Hon gillar musik och dans och dansar både hemma och hos vänner samt åker på s.k. länsdanser. En gång i veckan går hon på musikterapi och en gång i veckan bowlar hon. Familjen har hästar och ■■■■■ rider också.

■■■■■ bor med sin mor och styvfar på en gård utanför Falköping. Hon har beviljats bostadsanpassning och familjens hus är utbyggt med en del som är hennes. Hon har egen ingång och in till bostaden finns en ramp så att hon kan ta sig in och ut själv. I ■■■■■ del av huset finns ett allrum med pentry samt en sovdal. Hon har eget badrum med dusch, badkar och tvättmaskin. Det finns en dörr mellan ■■■■■ del av huset och familjens vardagsrum.

■■■■■ är beviljad assistansersättning av Försäkringskassan med i genomsnitt 176, 25 timmar per vecka. Hon är genom assistansersättning beviljad en assistent dygnets alla timmar samt 10 timmar dubbel assistans per vecka vid fritidsaktiviteter och 8 timmar dubbel assistans utöver detta vid skollov.

■■■■■ går tredje året på Allebergsgymnasiets verksamhetsträning. Hon har assistent med sig i skolan. Hon har mycket jämnåriga vänner som också har hjälp av assistenter. ■■■■■ vännerna och assistenterna brukar träffas och ”hitta på saker”.

■■■■■ har sedan 2007 varit beviljad korttidsvistelse enligt LSS för lägvistelse.

Förvaltningsrättens bedömning

Mot bakgrund av det som framkommit i utredningen finner förvaltningsrätten att ■■■■■ behov av miljöombyte och rekreation får anses tillgodosett genom beviljad assistansersättning och lägersvistelse under sommaren. Genom nämnda insatser får hon anses tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

■■■■■ är beviljad assistansersättning dygnet runt. Hon bor i en anpassad del av familjens hus, men har tillgång till modern och styvfaderns del av huset. Enligt ■■■■■ ■■■■■ vistas ■■■■■ ■■■■■ mycket inne hos henne och maken, vilket även innebär att assistenterna vistas där. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i målet finner förvaltningsrätten att de anhörigas behov av avlösning inte kan anses tillgodosett enbart genom det förhållandet att ■■■■■ ■■■■■ är beviljad assistansersättning, en årlig lägersvistelse och bostadsanpassning. ■■■■■ ska därför beviljas korttidsvistelse i sökt omfattning. Överklagandet ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D)

Thorbjörn Lindvall

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Per-Ivan Eriksson, Ewa Kihlberg och Lea Petersson. Föredragande har varit Birgitta Rapp.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.